

ΣΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΤΡΑΓΩΔΙΑ

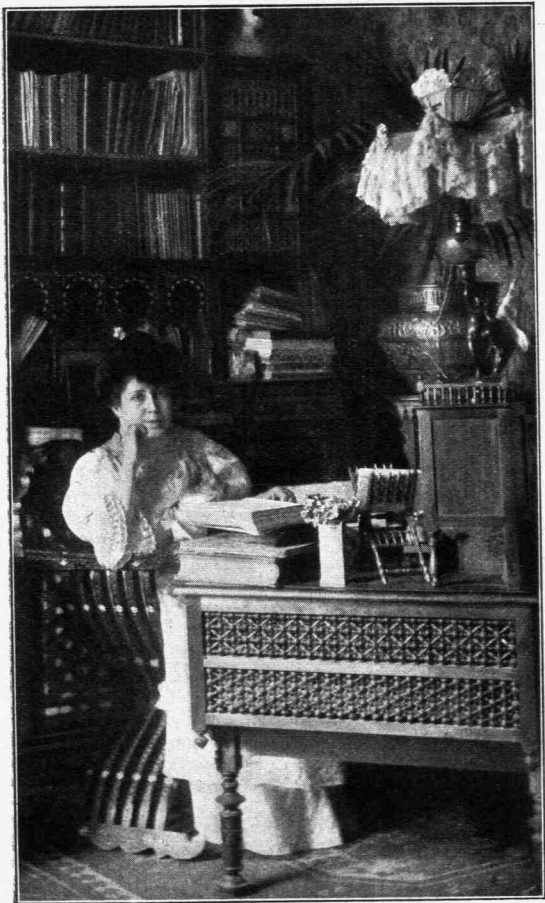
[Εἶνε ἤδη γνωστοτάτη εἰς τὸν ἑλληνικὸν πνευματικὸν κόσμον ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ συνεργάτις τοῦ Ἑθνικοῦ Ἡμερολογίου ἑλληνικῆς λατρῆς καὶ λογογράφος κυρία Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου, τῆς ὁποίας παραθέτομεν ἔναντι τὴν εἰκόνα. Ὡς ἄνθρωπος, ὡς συγγραφεὺς, ὡς ἐπιστήμων καὶ ὡς ἑλληνίς ἡ Κα Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου ἀποτελεῖ ἐπιβλητικὴν ὑπέροχον φυσιογνωμίαν ἀξίαν ὄλων ἰδιαιτέρας προσοχῆς. Τὸ «Ἑθν. Ἡμερολόγιον» σεμνύνεται δημοσιεῖον καὶ ἐφέτος ἐν τῶν ἔργων τῆς φιλοπόνου συνεργάτιδος, ἔργον, ὅπερ ἀναντιρρήτως θά περιεποιεῖ τιμὴν καὶ εἰς μεγάλον συγγραφέα ὡς ἐν τῶν ὠραιότερων τῆς φιλολογίας μας, καὶ ὑπὸ τὰς καλλιτεχνικὰς τοῦ ὁποίου ἐξάρσεις πάλλεται ἡ εὐγενὴς τῆς ζωγράφου ψυχὴ πλήρης ὠραίων καὶ λευκῶν ἰδανικῶν. Ἡ δύναμις τοῦ συμβολισμοῦ, ἡ ὁμαλὴ μουσικότης τῆς φράσεως, ἡ ἰδιορρυθμία τῆς συλλήψεως, καθιστῶσι τὰ δημοσιεύματα τῆς Κυρίας Παναγιωτάτου ἐκ τῶν ὠραιότερων τῆς νεοελληνικῆς λογοτεχνίας. Ἡ κατωτέρω παρατιθεμένη εἰκὼν «Σονάτα - Αἷμα», διαπνεομένη ἀπὸ μεγαλοπρεπῆ ἔμπνευσιν, δύναμιν καὶ κάλλος, γοητεύει ἀληθῶς τὸν ἀναγνώστην. Μέσα εἰς τὸν ἀλαλαγμὸν τοῦ μαρτυρίου ἡ ἔμπνευσμένη συγγραφεὺς τονίζει ὑπέρολαμπρον τὸν ὕμνον τῆς ὑπερόχου Ζωῆς μὲ δλύμπιον χάριν, μὲ βαθεῖαν διαίσθησιν τῶν ἑυθμῶν καὶ τῆς ἁρμονίας. Ἡ ἰδιορρυθμὸς μουσικῆς ἔμπνεύσεως συγγραφεὺς, ἐγκλείουσα ἐν ἑαυτῇ τὴν λατρείαν τῆς ἀρχαιότητος εἰκονίζει τὸ βαθὺ μυστικὸν τοῦ Μεγάλου καὶ τοῦ Ὁραίου εἰς φιλοσοφικὰς ἐννοίας καὶ συμβολισμούς. Δυνάμεθα νὰ εἰπῶμεν ὅτι ἡ ἀβρὰς μελαγχολίας συγγραφεὺς καὶ ὀξείας παρατηρητικότητος ἐπιστήμων διασκελίζει μὲ στερεὸν καὶ ἀκούραστον βῆμα τὴν ἀνάτη καὶ δύσβατον ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν δαφνοστεφῆ κορυφὴν τοῦ Ἑλικῶνος].

ΣΟΝΑΤΑ-ΑΙΜΑ

Αἷμα τὸ τιμημένον τῶν ἡρώων
βάφει τὸ δοξασμένον χῶμα τῆς Μακεδονίας
Τὸ τιμημένον τῶν ἡρώων αἷμα!...

Αἱ ἱεραὶ τοῦ αἵματος σταγόνες, οἱ ἱεροὶ τοῦ αἵματος κροννοὶ ποὺ χύνονται ἐκεῖ μακρὰν ἐν τῇ ἐρήμῳ ὑπὸ τὸν μυστηριώδη τῆς νυκτὸς οὐρανὸν διὰ τὸν Θεὸν τῆς Πατρίδος, βάφουν τὸ δοξασμένον τῆς Μακεδονίας χῶμα...

Ναί, οἱ μεγάλοι ἐθνομάρτυρες, οἱ μεγάλοι μυσταγωγοὶ τῆς Ἰδέας, οἱ ἀδάμαστοι, ἀναοριχῶνται μέχρι τοῦ κορυφαίου ὕψους,

Ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διαπρεπῆς ἰατρὸς
Κυρία Ἀγγελικὴ Παναγιωτάτου ἐν τῷ γραφείῳ της

ἀπὸ τοῦ ὁποίου καταπλήττουσι μὲ τὸν φωτοστέφανον τοῦ μαρτυρίου τῶν τὴν Οἰκουμενὴν!

Καὶ λέγω — Ἡ θυσία ὑπῆρξε πάντοτε ὁ ὑπέρτατος ὄρος πρὸς γέννησιν τῶν ὠραίων καὶ τῶν ἀθανάτων ἔργων, ὁ ἀπαραίτητος θεσμός πρὸς ἀνθήσιν καὶ καρποφορίαν τῆς Μεγάλης Ζωῆς.

Πᾶσα Δύναμις δημιουργὸς ὑφίσταται εἰς τοὺς αἰῶνας ὡς πρῶτιστον νόμον τὴν ἄρρητον καὶ ὑψηλὴν Δοκιμασίαν.

Καὶ Σεῖς, υπερήφανοι ἀτομισταὶ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, ὑπερλαμπροὶ ἐθνομάρτυρες ὅσον βαθεῖαν τρέφετε τὴν συνείδησιν τοῦ ἱεροῦ καθήκοντος, τόσον βαθυτέραν καὶ τὴν τοῦ κινδύνου περιφρόνησιν καὶ τόσον ὑψηλοτέραν τὴν συναίσθησιν τῆς ὑπεροχῆς πρὸ τῆς Ἰδέας τοῦ θανάτου.

Βαδίζετε υπερήφανοι πρὸ τοῦ ἀποτόμου καὶ ἀπροσίτου βράχου τοῦ μαρτυρίου τῶν δαιμονίων πνευμάτων! . . .

Καὶ τώρα ὡς πάντοτε μέσῳ τῶν αἱματοβαφῶν τοπίων ὑψοῦται τὸ ὑπέροχον ἐγὼ τὸ ἐγὼ, ὡς ὁ Φίλιτε τὸ ἐκήρυττε — νόμιον τῆς ὑπάρξεως καθ' ἕξοχὴν δημιουργὸν — διότι αἱ ὑπέροχοι ψυχαὶ δημιουργοῦσι καὶ πέραν τοῦ Ἄδου μὲ τὸ ἀπαραβίαστον δικαίωμα τῆς ἐλευθέρως διαλύσεως τῆς ἀτομικότητός των ἐν τῷ ἀπεράντῳ κύκλῳ τῆς Αἰωνίου Ζωῆς—Ζωῆς, ἐν ἧ αἱ ὑπέροχοι ὑπάρξεις ἀποτελοῦσιν ἄσβεστον φωτεινὸν κύκλωμα!

Λαοὶ σύγχρονοι, ὑπάρξεις ἀσθενεῖς τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος ὑπὲρ τὸ δέον ἐπιλήσμονες τῆς ἀθανασίας, κλίνετε τὸ γόνυ πρὸ τῆς οὐρανοβάμονος ἐποποιίας τῆς αἰμοφύρτου Μακεδονίας!

Κλίνετε γόνυ, ἡ θυσία ἀνυποῖ ὑπερήφανος τὴν κεφαλὴν καὶ ἀτενίζει ἄφοβα τὴν ἀσύλληπτον Ἐκείνην, τὴν γιγάντειον ἰδεώδη τῆς ἐλευθερίας μορφῆν!

Κλίνετε γόνυ! οἱ ἀφανεῖς τῆς Μακεδονίας μάρτυρες εἶνε οἱ ἥρωες δραμάτων, περὶ τοὺς ὁποίους στρέφεται ἡ δρᾶσις τῆς Πατριδος τοῦ μέλλοντος, τῆς Πατριδος τῆς αὔριον! Εἶνε αἱ ἱεραὶ ψυχαί, ἐν αἷς ἐνοικεῖ τὸ ὑπέροχον, τὸ ἰδεῶδες, τὸ διηνεκές *γίνεσθαι!* Εἶνε αἱ ἀθάνατοι μορφαὶ αἱ μόναι ὀηγνύουσαι κατὰ τῶν βεβήλων κραυγὴν διαμαρτυρίας, κραυγὴν αἵματος!

Κλίνετε γόνυ! . . . Μέσῳ τῶν λευκῶν ἠκρωτηριασμένων σωμάτων ἀπλοῦται τὸ φῶς τῆς ὠραίας γαλήνης τῶν ἠρωϊκῶν ψυχῶν καὶ τῶν ἠρωϊκῶν ὀνείρων, τὰ ὅποια ἀπλοῦνται μὲ τὴν δροσερότητα γαλανοῦ κύματος ἐπὶ τῶν αἱματοβαφῶν τοπίων!

Καὶ λέγω — Ἐκ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων, οἱ περισσότερον προσεγγίζοντες τὴν κλασικὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν εἰς τὴν βαθυτέραν αὐτῆς οὐσίαν, εἶνε τὰ ἀγνά θύματα τὰ προσφερόμενα ὀλοκαύτωμα εἰς τὴν γέεναν τῆς ὑψηλῆς Ἰδέας, εἰς τὸ ἀφθαστον ἰδανικὸν τὸ ἀνθῶν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῶν ἀνθρωπίνων σκελετῶν, εἰς τὸ ἰδανικόν, καθ' ὃ ἡ ἀτομικότης μεγεθύνεται εἰς παροξυσμὸν ἰδεώδους!

Καθὼς μεταξὺ τῶν ἐπιστημόνων καὶ τῶν καλλιτεχνῶν, οὕτω καὶ μεταξὺ τῶν ἠρώων ὑπάρχει βαθυτάτη συγγένεια διὰ μέσου

τῶν αἰώνων, τῶν ὑπερόχων μαρτύρων, οἱ ὅποιοι ἔσυραν ἀπὸ τὰ βάρη τῆς ποταπότητος τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν εἰς τὰ ὕψη τοῦ ιδεώδους, καὶ ἐξεδήλωσαν τὴν ὑψηλότεραν αὐτῆς ἔκφρασιν εἰς τὸν θρῆνον καὶ τὸ μειδιάμα τῆς Αἰωνίου Ζωῆς.

Κλίνατε γόνυ,

Λαοὶ ἐπιλήσμονες τῆς ἀθανασίας!

Ὁ Λευκὸς θάνατος τῶν ὑπερόχων

Ἡρώων λάμπει ὡς μειδιάμα, ὡς

Αἶνος καὶ ὡς δοξολογία πρὸς τὴν

Μεγάλην, τὴν Ἀθάνατον Ζωὴν!

Εἰκονίζει κατ' ἔξοχὴν τὴν λαμπρότητα

Τῆς ψυχῆς ἐν τῇ παλλεύκῳ

Τῆς ἐλευθερίας ἰδέα!

Κλίνατε γόνυ! Οἱ ἀφανεῖς μάρτυρες τῆς Μακεδονικῆς Τραγωδίας κλείουν εἰς τὰς φλέβας τῶν ὀλίγας σταγόνας ἐκ τοῦ αἰωνοβίου ἑλληνικοῦ αἵματος τῶν ἀθανάτων, τῶν ἡμιθέων προγόνων μας! Κλίνατε γόνυ! Ὁ θάνατός των εἶνε ὁ κατ' ἔξοχὴν ἀφιερωμένος εἰς τὴν μεγάλην ζωὴν, τὴν ζωὴν τῆς ἰδέας, τὴν ζωὴν τῆς Πατρίδος, τὴν ὁποίαν ἐν τῷ ἀτελευτήτῳ κύκλῳ τῶν αἰώνων ὑπερόχως ἀνέπλασαν οἱ ἥρωες ὅλων τῶν ἔθνῶν!

Τοὺς βλέπω βαδίζοντας μὲ γενναῖα βήματα πρὸς τὸν δυσπρόσιτον παράδεισον τῶν ἐκλεκτῶν τῆς μεγάλης, τῆς ὑπερτάτης θυσίας, καὶ ἐκ τοῦ λευκοῦ μαρτυρίου των φθάνει μέσῳ ἡμῶν ἢ ὑψηλότερα κραυγὴ ὅλων τῶν αἰώνων, ἢ κραυγὴ τῆς ἐλευθερίας τῆς ἀποτελούσης τὴν οὐσίαν τῆς Θεότητος.

Καὶ λέγω — Ἐκεῖ μακρὰν ἀπὸ τὰ αἵματοβαμμένα τοπία, παρὰ τὴν φρικίαν τῶν γυμνῶν ὀστῶν, ἀναδίδονται αἱ μυστικώτεραι ἀρμονίαι διὰ τὰς ἑορτὰς τῆς Ζωῆς!

Ἡ Ζωὴ ἀδελφωμένη μὲ τὸν Θάνατον ἀναβαίνει τὰ δαρνοστεφῆ μονοπάτια καὶ οὐδαμοῦ ἀλλαγῆς ἢ ἐκεῖ, ἐπὶ τῶν αἵματοβαφῶν λόφων, δύναται τις δικαιότερον νὰ φωνήσῃ: «Χαῖρε, θάνατε, αἰώνιον σὺ λίκνον τῆς ζωῆς!»

Ναί, ἐκεῖ μακρὰν μέσῳ τῶν μαρτυρικῶν τοπιῶν ἐπὶ τῶν σκελετῶν καὶ τῶν ἐνταφίων σινδόνων, ὁ θάνατος καὶ ἡ ζωὴ παραδόξως ἐνοῦνται εἰς ὑπέροχα σύμβολα, εἰς ὑπερόχους ἀθανάτους προσπαθείας καὶ αἰσθάνομαι, ὅτι ἡ ὑπερτάτη τοῦ θανάτου στιγμὴ ἐγκλείει ἐνδόμυχον καὶ βαθυτάτην ἐνότητα μὲ τὴν ὥραν τῆς δημιουργίας πρὸ τῆς ὑπερόχου θυσίας!

Τὰ ῥίγη τῶν συντριβομένων ὀστῶν, τὰ ῥίγη τῶν φλεγομένων σαρκῶν καὶ τὰ ῥίγη τῶν ὑπερόχων μαρτυρικῶν σκέψεων ἐνοῦνται εἰς ζωντανὰ ὑπέροχα συμπλέγματα, ἐξ ὧν ἀναπηδᾷ τὸ ὑπέρλαμπρον, τὸ εἰς αἰῶνας φαινὸν τῆς ἐλευθερίας φάσμα, τὸ ὁποῖον συνδέει ἐν ἑαυτῷ τὰ δύο ἄκρα τοῦ αἰωνίου κύκλου τῆς Ζωῆς, τοὺς δύο ἀφθίτους πόλους — τῆς Καταστροφῆς καὶ τῆς Δημιουργίας!

Καὶ λέγω — Ἐν τῇ λαμπρᾷ περιόδῳ ἑνὸς λαοῦ καὶ ἑνὸς ἀτόμου ἡ Ζωὴ τρέχει ἀκούραστος μετὰ τὴν λαχτάραν τῆς Δυνάμεως καὶ ἐν τῇ ἀκαθέκτῳ ὀρμῇ τῆς οἱ νεκροὶ ἀνασταίνονται, καθὼς ἐν τῇ ταπεινῇ περιόδῳ τῶν λαῶν καὶ τῶν ἀτόμων ἡ ζωὴ φεύγει, χάνεται σιγὰ - σιγὰ καὶ οἱ ζῶντες ἀνεπαισθήτως νεκροῦνται!...

ὦ ἰδέα, μεγάλη Δημιουργός,

ὦ τῆς Ζωῆς μητέρα!

Οἱ ὀλίγοι, οἱ ὅποιοι σὲ ἠσθάνθησαν, ὦ τοῦ Κόσμου Δύναμις, μᾶς καταπλήσσουν μετὰ τὸ ὑπέρλαμπρον μεγαλεῖόν των, δυναμῶνουν τὰ ἐξησθενημένα βήματα τῶν κουρασμένων γενεῶν μας καὶ ἀπὸ τὰς πανυψηλοῦς τοῦ Αἰσθήματος κορυφάς, ὡσὰν Ἥλιοι αἰωνόβιοι, σκορπίζουν τὰς ζωοφόρους ἀκτῖνάς των στὸ σκοτεινὸ τῶν ἀσθενῶν αἰῶνων μας μονοπάτι!

Ἰδεῶδες, Ἰδεῶδες, Ἰδεῶδες!

Τοὺς διακονοῦντάς σε ἀγνοῦς ἥρωας

ὦ πόσον τὸ μεγαλεῖόν σου ἀνυποί!

Τοὺς μεγαλοψύχους ἱεροφάντας, τοὺς περιβεβλημένους τὸν ἀκάνθινον τοῦ μαρτυρίου στέφανον, γονυκλινεῖς πρὸ τοῦ βωμοῦ σου, ἡ λατρεία σου γίγαντας ἐξυψοῖ εἰς δυσθεώρητα ὕψη!

Ναί, τὰ ἥρωϊκὰ θύματα τῆς Μακεδονικῆς Τραγωδίας πίπτοντα ὑποῦνται ταῦτοχρόνως εἰς σεμνὴν ἱερουργίαν δημιουργὸν λαῶν καὶ ἀτόμων. Αἱ αἰμόφυρτοι ἥρωϊκαὶ ψυχαὶ ἱπτάμεναι εἰς ἀνωτέρας σφαίρας διοχετεύουσιν εἰς τὰς σφαίρας τῆς καθημερινῆς ζωῆς ἰσχυρὸν ἠλεκτρικὸν ῥεῦμα καὶ ἐξυπνώσι τὴν ἀγάπην πρὸς τὰς μεγάλας θυσίας καὶ τὰ μεγάλα Ἰδανικά.

Κροτοῦσιν αἱ αἱματοβαφεῖς μαρτυρικαὶ πτέρυγες πέραν τῶν ὀρίων τοῦ θνητοῦ κόσμου, ὀδηγοῦσι πρὸς τὸν θρίαμβον, ἵπτανται πρὸς τὴν ἀθανασίαν, τηλεβοῶσιν, ὅτι ἡ ὁδὸς τοῦ μεγάλου θανάτου εἶνε ἡ ὁδὸς τῆς μεγάλης ζωῆς, καὶ μεταδίδουσιν εἰς τὰς φοβισμένας ψυχὰς τῶν ἀδυνάτων τὴν τρικυμίαν τοῦ ἀπυθμένου τῆς Ἰδέας ὠκεανοῦ.

Μαρτύρων ἅγιον αἶμα,

Μαρτύρων ἄψυχα κονφάρια,

Οἱ ἔνδοξοι τῆς Μακεδονίας λόφοι

Ἀντιλαλοῦν τὸν θρίαμβόν σας

Ἐν τῷ θανάτῳ!

Τὰ αἰμοστάζοντα μέτωπά σας στολίζει ἡ τραγικὴ, ἡ ἀγρία τοῦ μαρτυρίου λαμπηδών! Ὁ ἄνεμος δειλὰ συμπτύσσει τὰ ἀτρόμητα πτερά του πρὸ τῶν ἀδαμάστων ψυχῶν σας ποῦ ἔθραυσαν ἐν τῷ ἀπροσπελάστῳ κύκλῳ τῶν αἰῶνων τὰς βαρεῖας τῆς σκλαβιάς ἀλύτους!

Ἐν τῷ θανάτῳ ἡ ἀθανασία σᾶς πεπλώνει ἡ ἀθανασία σᾶς συνοδεύει εἰς τὸν Ἄδην καὶ περιβάλλει τὰ θαμμένα κονφάρια

σας με την ἄσβεστον λάμπιν τῶν τραγικῶν τοῦ μαρτυρίου φλογῶν — φλογῶν ποῦ πλάττουν καὶ καταστρέφουν, καταστρέφουν καὶ πλάττουν!

Αἱ ἐξιδανικευμένοι ψυχαί σας, αἱ αἰσθανθεῖσαι τὴν δίψαν τῶν θανάτων καὶ τὴν ἀκάθεκτον ὀρμὴν τῆς ζωῆς, φιλοῦσι μὲ τὰ αἰμοστάζοντα χεῖλη των τὸν θρίαμβον εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ Θανάτου, εἰς τῆς Ἀθανασίας τὸν οὐδὸν . . .

Ἦ ἔνδοξοι γίγαντες, διὰ τοῦ θανάτου σας ἀγγέλλετε τὸν θρίαμβον τῆς ζωῆς εἰς τὸν βάρβαρον τῆς σήμερον Εὐρώπης πολιτισμόν.

Ὁ θάνατός σας ὁ τραγικός, ὃ δαμασταὶ τοῦ θανάτου, εἶνε ἡ αἰωνία πηγὴ τῆς Ζωῆς. Στὸ αἵματοβαμμένο ἄρμα σας σύρονται οἱ Λαοὶ προσκυνηταὶ καὶ τοῦ μετώπου σας ἡ Δάφνη ἀντανακλᾷ ἓνα ὑπέργειον φῶς.

Ἰδεῶδες, Ἰδεῶδες!

Τὰς διακονούσας σε γονυκλινεῖς παρθένους

Ἡ λατρεία σου γίγαντας εἰς

Οὐρανοβάμονα ὑψη ἀνυψοῖ!

Καὶ κείτονται ἐκεῖ τὰ δοξασιμένα κουφάρια σειρὰ - σειρὰ ἐπὶ τῶν αἵματοβαμμένων λόφων! . . .

Ἡ παγερά τοῦ χειμῶνος πνοή, ἀφοῦ θωπεύση ἄγρια μὲ τὸ φυσομάνημά της τὰς ἀποκρήμινους τῶν βράχων κορυφάς, ἀργοσημόνει μὲ εὐλάβειαν τὰς φάραγγας, σιγοπετᾷ ἀνάλαφρα γύρω — τριγύρω στὰ δοξασιμένα κουφάρια καὶ λείχει καὶ φιλεῖ ὡσὰν εὐγνώμων πνοὴ τῆς μητέρας γῆς τοὺς φλέγοντας κροτάφους τῶν παλληκαριῶν, ποῦ στὰς φλέβας των ἐκυκλοφόρησεν ἡ δίψα τοῦ Ἱεροῦ Θανάτου καὶ ἡ ἀκάθεκτος πνοὴ τῆς Ἀθανάτου Ζωῆς!

*Λαοί, τοὺς ὁποίους ἰενηργέτησε,
Τοὺς ὁποίους ἐφώτισεν ἢ ἄλλοτε ποτε*

Παντοδύναμος Ἑλλάς

Λαοί, τοὺς ὁποίους ἐδυνάμωσεν

Ὁ Ἥλιος τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος

Λαοί, τοὺς ὁποίους ἐκ τῆς σήψεως

Ἀνήγειρε μὲ τὴν ζωὴν, ποῦ

Ἐσκόρπισε γύρω της ἡ ἀθάνατος θεά,

Κύψατε τὰς κεφαλὰς πρὸ τοῦ μαρτυρίου

Τῶν γιγάντων τέκνων της,

Πρὸ τῆς βεβηλώσεως τοῦ ἱεροῦ τῆς

Ἐλευθερίας βωμοῦ ὑπὸ τῶν βανδάλων

Τοῦ Βόλγα σκηγιτῶν!

Τί, ὦ Λαοί; ἢ ὑμετέρα ψυχὴ τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ εἶνε τόσον στενὴ, ὥστε πνίγεται ὑπὸ τῆς πνοῆς τοῦ ἑλληνικοῦ μεγαλείου;

Τί; ἢ πνοὴ τῶν ἡμιθέων καὶ ἡρώων, ἢ ἀνυψοῦσα τὸν ἄνθρωπον εἰς τοῦ ἐπικοῦ μεγαλείου τὴν λαμπηδόνα, ταράσσει τὴν ψυχὴν τοῦ κουρασμένου εἰκοστοῦ αἰῶνος!;

Τί; ἡ ἀσθενὴς τοῦ αἰῶνός μας ψυχὴ ἀδυνατεῖ νὰ αισθανθῆ, ὅτι ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας εἶνε ὑπέρολαμπρος καὶ ὁ πόθος τῆς χαραυγῆς δυναμώνει τὰ ἀσθενικὰ μέλη τῶν συρομένων ἐν τῷ βορβόρῳ!;

Φεῦ! ἡ ψυχὴ τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος πλανᾶται εἰς νύκτιον σκότος, διότι δὲν σὲ ἠγάπησεν, ὦ Δυνατή, διότι οἱ ἀσθενικοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς θαμβοῦνται πρὸ τοῦ ἀπλείτου φωτός σου, ὦ χρυσαυγῆς Ἐλευθερία, διότι ὁ ἀσθενὴς αἰὼν τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ σὲ αισθανθῆ, ὦ Μεγάλῃ!

Μαρτύρων ἅγιον αἶμα,

Μαρτύρων ἄνυχα κουφάρια,

Οἱ ἔνδοξοι λόφοι τῆς Μακεδονίας

Ἀντιλαλοῦν τὸν θρίαμβόν σας καὶ

Ἀφυπνίζουν τὰς ἠχοὺς ἐν τῷ θανάτῳ!

Μαρτύρων ἄνυχα κουφάρια,

Μαρτύρων ἅγιον αἶμα! . . .

Ναί, τὰ νεκρὰ κουφάρια σας, ὅλα! Τὰ βαπτισμένα εἰς τὰς φλόγας, ἔχουν μίαν ἐπιστημότητα σὰν νὰ χαράσσουν, νὰ λαξεύουν ἐν τῇ ἀγκάλῃ τῆς Φύσεως κάτι τι αἰώνιον, ὡσὰν νὰ παρατείνουν ἐν τῇ Ζωῇν ἐκεῖθεν τοῦ ἐφημέρου, σὰν νὰ διαιωνίζουσι τὸ Ἰδεῶδες!

Καὶ βλέπω καὶ διακρίνω εἰς τοὺς βολβούς τῶν ὀφθαλμῶν σας αἰχμάλωτον τὴν νοσταλγίαν τῶν βαθυπυθμένων ὠκεανῶν καὶ τὴν νοσταλγίαν τῶν ἀγρίων κυμάτων καὶ τῶν ἀγρίων τρικυμιῶν, ὅταν ἡ μαινομένη τῆς φύσεως πνοὴ ταράσῃ τὴν ἀπειρίαν τῆς ὑγρᾶς γαλανῆς ἀγκάλῃς.

Καὶ μοῦ φαίνεται, ὅτι ἡ ὥρα τῆς δείλης ἐνδύεται ἐκεῖ μακρὰν νέαν πένθιμον χάριν μὲ νέα χρώματα ἀπαλότερα, νέον γοητευτικὸν μυστήριον τοῦ πένθους καὶ ἀνέκφραστον τῶν οὐρανῶν θλίψιν, διὰ νὰ στεφανώσῃ μὲ ὅλην τῆς τὴν μελαγχολίαν καὶ ὅλην τῆς τὴν μεγαλοπρέπειαν τὴν ταφὴν σας.

Καὶ αἱ ἀσπαιρούσαι ψυχαὶ σας μοῦ φαίνονται σὰν νὰ βυθίζωνται γογγύζουσαι εἰς τὸν μέγαν χορὸν τῶν θρήνων τοῦ ὀρίζοντος καὶ αἱ φρικιάσεις τῶν ὀνειρῶν μας μοῦ φαίνονται ἐπιζῶσαι τῆς φθορᾶς, ὡσὰν ὑπερτάτη κραυγὴ διαμαρτυρίας πρὸς τὸν βάρβαρον πολιτισμόν . . .

Καὶ ὁ ὑπέροχος θάνατός σας μοῦ φαίνεται ὡσὰν μία γιγάντειος συμφωνία ζωῆς, ὁμοίαν τῆς ὁποίας οὐδέποτε ἡ Οἰκουμένη θὰ ἐνωτισθῆ!

Ναί, ὁ θάνατός σας ζῆ εἰς τὸ ἄπειρον,

Ὁ θάνατός σας εἶνε ἡ αἰωνία ζωή

Ὁ θάνατός σας ὑψοῦται

Εἰς τοὺς πενθίμους πέπλους τοῦ στερεώματος

Ὁ θάνατός σας ὀρθοῦται

Εἰς τὴν μαγείαν τῶν οὐρανῶν,

Ὡς μέγα φωτεινὸν μυστήριον

Καταπλήσσον τὰς ἀγᾶς τοῦ κόσμου!

Καὶ αἱ φρικιάσεις τοῦ θανάτου σας γεννοῦν τὴν φρικίαν οὐχὶ τῆς θνητῆς σαρκός, ἀλλὰ τοῦ ὑπερόχου σπινθῆρος, τοῦ σπινθῆρος τῆς Καταστροφῆς καὶ τῆς Δημιουργίας, διότι ἐγκυμονοῦν τὸν σπινθῆρα τῶν ἄστρον!

Ναί, ὁ θάνατός σας εἶνε ἡ κοινωνία πρὸς τὸ αἰώνιον κύκλωμα τῶν μυρίων μυστικῶν τῆς Ζωῆς δυνάμεων καὶ διὰ τοῦτο κυριαρχεῖτε τοῦ Παντός ἐν τῷ Θανάτῳ!

Ὅλαι αἱ ἁρμονίαι αἱ σπαρμέναι εἰς τὰ βάθη τῆς μητέρας γῆς, ὅλαι αἱ φρικιάσεις αἱ κρυπτόμεναι ὑπὸ τὰς σκιάς τῶν μυρωμένων δρυμῶνων, τῶν προαιωνίων δασῶν, ὅ,τι ἄγχιον ἐνυπάρχει εἰς τοὺς μυκηθμούς τῆς καταγιῆδος, εἰς τοὺς τρόμους τοῦ σκότους, εἰς τὴν λένθιμον τῶν ἀστραπῶν φωτοπλημμύραν — καὶ ὅλα τὰ χρυσονάματα τῶν σκέψεων, ποῦ γεννᾷ στους ἁρμονικοὺς οὐρανοὺς τὸ ῥοδοφανές, τὸ ξανθὸν ἡλιοβασίλευμα, ἃς γείνουν σήμαντρα αἱμάτων καὶ δημιουργοὶ μελωδιῶν διὰ νὰ τονίσουν, διὰ νὰ ὑμνήσουν εἰς χώραν ὑπέργειον τὴν Τραγωδίαν τοῦ θανάτου σας, διότι ὁ Θάνατός σας πέραν τῆς προσκαίρου ζωῆς, πέραν τῶν ὁρίων τοῦ χρόνου, δημιουργεῖ τὴν Αἰωνιότητα!...

Ἀλεξάνδρεια, Ἰανουάριος 1908.

ἈΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΤΟ ΚΡΑΤΙΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ

Ἐἶς τὴν αὐλὴν τοῦ Περιάνδρου, τοῦ βασιλέως τῆς Κορίνθου, ἐτέθη ποτὲ τὸ ζήτημα μεταξὺ τῶν ἑπτὰ σοφῶν τῆς Ἑλλάδος: ποία εἶνε ἡ τελειότερα δημοκρατικὴ πολιτεία.

Ὁ Βίας ἀπεφάνθη ὅτι «ἡ ἐντελεστέρα πολιτεία εἶνε ἐκείνη, ἔνθα οἱ νόμοι δὲν ἀναγνωρίζουν ἄλλον ἀνώτερον πλὴν αὐτῶν».

Ὁ Θάλης: — «Ὅπου οἱ πολῖται δὲν εἶνε μήτε πολὺ πλούσιοι μήτε πολὺ πτωχοί».

Ὁ Ἀνάχαρις ὁ Σκύθης: — «Ἐκεῖ, ἔνθα ἡ μὲν ἀρετὴ τιμᾶται, ἡ δὲ κακία μισεῖται».

Ὁ Πιττακός: — «Ἡ πολιτεία, ὅπου τὰ ἀξιώματα δίδονται πάντοτε εἰς τοὺς ἀγαθοὺς, οὐδέποτε δὲ εἰς τοὺς πονηροὺς».

Ὁ Κλεόδουλος: — «Ἐκεῖ, ὅπου οἱ πολῖται φοβοῦνται τὸν φόγον μᾶλλον διὰ τὴν ἀθέτησιν τοῦ νόμου παρά τὴν ἐκ τοῦ νόμου τιμωρίαν».

Ὁ Χίλων: — «Ὅπου ἡ πόλις ὑποτάσσεται περισσότερο εἰς τοὺς νόμους παρά εἰς τοὺς δημαγωγοὺς ῥήτορας».

Ἄλλ' ἡ γνώμη τοῦ Σόλωνος ἐκρίθη ὡς ἡ πλέον ἐμβριθής.